



Govern de les Illes Balears

Conselleria de Medi Ambient

Direcció General de Medi Forestal i Protecció d'Espècies

Cens d'àguila calçada (*Hieraetus pennatus*) a Balears

Resultats preliminars de Mallorca

31-març-2009

Acabat el mes de març hem fet un balanç provisional dels resultats del cens a Mallorca. El volem compartir amb tots vosaltres per agrair-vos la col·laboració i animar-vos a continuar recollint observacions interessants el que resta de cria.

Això no ha acabat, encara! Al juliol tindrem els resultats definitius!

Fins a la data, s'han enregistrat 181 territoris. La Serra de Tramuntana concentra el 85% dels territoris localitzats.

Al Pla, si bé hi ha observacions d'exemplars caçant o en vol, els indicis de comportament reproductor són quasi inexistent, el que podria indicar que se tracta majoritàriament d'exemplars no reproductors, hivernants i migrants. Durant el mes d'abril se millorarà la cobertura d'aquesta zona, per tal d'esbrinar el nombre de territoris de cria que hi poden haver.

	Segurs	Probables	Possibles	Pendent conf.	No ocupats	Total
Tramuntana-Raiguer	45	40	45	22	2	154
Serra de Llevant	7	7	1	0	0	15
Pla	2	0	7	3	0	12
TOTAL	54	47	53	25	2	181

Taula 1. Distribució dels 181 territoris d'àguila calçada per comarques naturals.

L'absència de dades anteriors impossibilita una avaluació acurada de la tendència de la població reproductora d'àguila calçada a Mallorca.

La única zona on se pot conèixer la tendència és a la península de Llevant, on al 1993 se va fer un cens amb un esforç comparable al realitzat enguany (Muñoz, 1994). Les set parelles trobades (sis segures i una probable) llavors s'han transformat, al 2009, en quinze (set segures, set probables i una possible). De manera que *la població d'àguila calçada s'ha duplicat en els darrers 15 anys*.

Els motius d'aquesta expansió, no només a la península de Llevant si no a tota l'illa, no se coneixen. Se pot especular amb una menor incidència de la caça il·legal, amb la millora de l'estat de les marjades (que son bones zones de caça i que pot haver incrementat la capacitat de càrrega a la Serra de Tramuntana), amb la correcció d'esteses elèctriques (realitzada pel projecte Avilínia, de la Conselleria de Medi Ambient i GESA), però és un tema que requereix una anàlisi i avaluació més detallada. Des de 2003 el COFIB ha rebut 43 exemplars, una xifra no massa elevada per la densitat d'exemplars que hi ha a l'illa (causes d'ingrés pendents d'anàlisi).

C/ Manuel Guasp, 10. 07006 Palma de Mallorca.

Tel.: 971 176800 . Fax 971 784953

web <http://dqcapea.caib.es>



Govern de les Illes Balears
Conselleria de Medi Ambient
Direcció General de Medi Forestal i Protecció d'Espècies

Altres detalls interessants que hem pogut analitzar es que un 77% de les parelles tenen el niu a penyals, un 22% dins pins (*Pinus halepensis*) i un 1% sobre alzines (*Quercus ilex*). Alguns dels que se consideren nidificants a arbres s'han d'acabar de confirmar, ja que se tracta d'exemplars que s'han posat dins arbres però que tenen penyals a prop.

Ja era conegut que predomina la fase clara sobre la fosca, però hem pogut estimar que a Mallorca, la proporció és de 7:3, mentre que a Espanya és de 8:2 (veure García-Dios, 2005).

Per acabar,,, han sorgit al alguns temes interessants que queden per al debat:

- *Quines són les causes del seu increment?*
- *Què passa amb els exemplars del Pla?*
- *Quins factors condicionen la seva distribució?*



(Foto Juan José Bazán)

Col·laboradors i agraïments

La feina de camp ha estat principalment realitzada per Carlota Viada, Jaume Bonnin i Juan Miguel González. De la coordinació i redacció d'informes n'és responsable Carlota Viada.

Volem agrair al personal del Servei de Protecció d'Espècies, el seu suport durant la planificació i execució del cens, especialment a Joan Mayol, Jordi Muntaner, Juan Carlos Malmierca i Ivan Ramos.

Hem comptat amb l'ajuda dels Agents Medi Ambient de la Serra de Tramuntana i un del Pla, el que ens ha permès cobrir tot el territori amb gran eficàcia. Sense ells no hagués estat possible abordar aquest cens. Moltes gràcies a Miquel Pons, Jordi Monterde, Andreu Muntaner, Joan Amengual, Aina Torres, Melcion Coll, Joan Lillo,



Govern de les Illes Balears

Conselleria de Medi Ambient

Direcció General de Medi Forestal i Protecció d'Espècies

Antoni Caimari, Josefa Hervás, Francesc Aquarel·les, Meritxell Aguiló i Josep Sunyer.

Altres col·laboradors voluntaris als quals hem d'agrair la seva dedicació al cens són Andrés Mas, Gil Panadés, Jordi Amengual, Lalo Ventoso, Ricardo Redondo, Susana Quintanilla i Bartomeu Bosch. També volem agrair a aquells que ens han donat dades antigues i actuals de cria o observacions d'àguila calçada: Biel Perelló, Pere Vicens, Aina Llauger, Miquel Àngel Reus, Toni Bauzá, Núria Navarro, Tolo Bennàssar (pagès de Pedruixella), Miquel Ferrer, Xisco Lillo, Guillem Alomar, Xavier Gassó, Rafel Mas, Gemma Carrasco, Josep Sunyer, Juan José Bazán, Joan Córcoles, Carlos López Jurado, Steve Nicoll i Pau Jaume.

El personal del GOB dedicat al seguiment de la milana se troba moltes vegades amb territoris d'àguila calçada, les seves observacions han estat molt útils, molt particularment gràcies a Antoni Muñoz, José Manuel Tapia i Jaume Adrover.

Igualment, la Fundació Voltor Negre (BVCF) ha cobert les zones de difícil accés on crien els voltors, gràcies a Juan José Sánchez i Jovan Andrevski.

En Lluís Parpal (COFIB) ha compilat les dades sobre els ingressos d'aquesta espècie al centre de recuperació amb molta eficàcia, gràcies!

A Antoni Font, gràcies per deixar-me el telescopi! I a Juanjo Bazán per cedir-me les seves fotos d'àguiles calçades.

Bibliografia

- Cramp, S. i Simmons, K.E.L. 1980. *Handbook of the birds of Europe, the Middle East and North Africa. Vol. II: Hawks to Bustards*. Oxford University Press, Oxford.
- Del Hoyo, J., Elliott, A. i Sargatal, J. (Eds). 1994. *Handbook of the Birds of the World. Vol. 2. New World Vultures to Guinea-fowl*. Lynx Edicions. Barcelona.
- GOB. 1997. *Atles dels Aucells nidificants de Mallorca i Cabrera*. GOB. Palma.
- Morillo, C. i Mayol, J. 1984. *Guía de las Rapaces Ibéricas*. ICONA.
- Muñoz, A. 1994. Situació dels falconiformes nidificants a la Península de Llevant de Mallorca. *Anuari Ornitològic de Balears 1993*, vol. 8: 31-38. GOB.
- García-Dios, I.S. 2005. Aguililla calzada – *Hieraaetus pennatus*. En: *Enciclopedia Virtual de los Vertebrados Españoles*. Carrascal, L. M., Salvador, A. (Eds.). Museo Nacional de Ciencias Naturales, Madrid. <http://www.vertebradosibericos.org/>
- Viada, C. 1996. Plan de Conservación de las rapaces de Baleares (1992-1994). En: Muntaner, J. y Mayol, J. (Eds.). *Biología y Conservación de las Rapaces Mediterráneas, 1994*. pp: 285-292. Monografía núm. 4. SEO/BirdLife.

C/ Manuel Guasp, 10. 07006 Palma de Mallorca.

Tel.: 971 176800 . Fax 971 784953

web <http://dqcapea.caib.es>